

Què poden tenir en comú: un ancià solitari, una vaca,
una parella de vampirs i la princesa Leia de la Guerra de les Galàxies?

Potser més del que ens podem imaginar...

Estàs preparat per riure't de la condició humana?

**QUATRE HISTÒRIES,
QUATRE MIRADES
SOBRE LA SOLITUD
A LA QUAL TOTS
ENS ACABEM
ENFRONTANT**

M. Helena Tolosa · Josep M. Canaleta
Xavier Vallès (text) · Nona Asensio (direcció)

© dels textos:
Xavier Vallès Casanova

© dels dibuixos:
Judit Vallès Tolosa

© de les fotografies
GM Masllorens
1a edició novembre 2017

1. La vaca no era cega	4
2. No m'espereu per sopar	9
3. Fins que la mort ens separi	15
4. Princesa Leia que estàs al cel	22
5. Consideracions pedagògiques	26
5.1. Àmbits curriculars.....	27
5.2. Preguntes i comentaris sobre les qüestions filosòfiques.	
Josep M. Carbó.....	29
5.2.1. La vaca no era cega.....	29
5.2.2. No m'espereu per sopar	31
5.2.3. Fins que la mort ens separi	33
5.2.4. Princesa Leia que estàs al cel.....	35

1. LA VACA NO ERA CEGA¹

Aquest equivaldria a una tragèdia grega però en un escenari rural local i actual. El text, excepte el recurs que la vaca parli, es basa fil per randa en un fet real. Els personatges, tant els que actuen com als que només es fa referència es veuen arrossegats a fer coses que o bé no voldrien o bé saben que estan mal fetes o en el fons es contradiuen amb el que pensen. Així es pretén posar en evidència les contradiccions íntimes del nostre sistema productiu a partir d'una nota que va sortir en un diari tractada com una anècdota, però que l'autor fa créixer per posar de manifest que no és una simple anècdota, fins fer entendre com arriba una inevitable i tràgica resolució final. El conflicte es podria transposar a molts altres àmbits del que podríem anomenar la nostra economia productiva. Així, portant aquesta situació concreta al límit, es posa en evidència tota la cadena de producció i consum de carn i de retop el sistema consumista-capitalista i els que se'n beneficien: els turistes de muntanya, els boletaires, fins i tot els ecologistes, els agents rurals que s'atien mútuament en una teranyina de complicitats que reclama una víctima: la vaca. Ella és l'única que té una reacció lúcida, valenta i coherent i ho paga amb la seva vida, com una ironia final vers un sistema malaltís on cadascú només és capaç de veure els seus petits i mesquins interessos pels quals s'és capaç de trinxar tendres vedelles i matar innocents vaques en nom de suposats valors.

Escenari: imagino qui encarna la vaca sense més attrezzo que unes banyes i una esquella al coll. Ella és una vaca. L'actor secundari és el pagès, propietari de la vaca i la vedella que l'acompanya.

Tenora: Ah! Si fos bou, encara que castrat, no patiria tot el que he de patir. Fa anys que temo l'arribada de la tardor. I no perquè anunciï el fred hivern. Sóc de pell gruixuda i pèl hirsut. Aguanto bé el fred, jo. En aquesta època es donen dos fets, un de ben natural: tinc una vedella que vaig parir a l'estiu. És estrany, perquè no conec mascle, només un home, el veterinari li diuen, que m'introdueix no sé què, i ves, quedo prenyada². Coses de la modernitat. Però això no m'importa. Jo tinc la vedella, una filla. Què més pot voler una vaca?³

¹ El títol, evidentment, fa referència irònicament al famós poema de Joan Maragall, "La vaca cega".

² Assenyala la cosificació de la bèstia, reduïda a un ésser productiu a qui se li neguen fins i tot els drets sexuals, en una època de suposat alliberament sexual.

³ Fa referència també subliminal a la inseminació artificial cada vegada més freqüent entre els homes i dones.

Joan: Tota la vida que m'he dedicat al bestiar. Abans teníem vaques lliures, no com les que ara estan tancades en un estable mecanitzat: ara menja el farratge, ara et munyo com si visquessin en una sínia. Eren lliures i les espremiem a mà quan era un nen⁴. Després encara vam comprar la màquina de munyir, però amb l'entrada a la Unió europea, la competència, tot allò, vaig dir que no estava per industrialitzar res, per tancar-les⁵. Vaig substituir el ramat per vaques de fer-ne carn⁶. Aquestes encara les puc fer créixer en llibertat, tot i que, ho reconec, quan he d'arrencar-los els vedells, se'm trenca el cor⁷. És tot tan antinatural, però ves, he de viure d'alguna cosa, i si no ho faig jo, ho faria algú altre. I ara, això. Aquesta vida ja no em prova.

Tenora: I me l'estimo, el meu vedellet. Però cada any, quan té deu mesos, ve el Joan. El Joan és qui vigila el tancat, que tot estigui en ordre, porta el veterinari que vetlla per la meua salut, me la pren, la carrega en un camió i no la torno a veure. Es nota que ho fa a contracor, com qui no té més remei, però jo no li entenc els motius. Bamo uns quants dies, uns brams que reboteixen contra les muntanyes que aviat estaran cobertes de neu. És el desconsol, la tristesa, o és que una vaca no té dret a expressar la seva angoixa?⁸ Fins que torno a quedar prenyada, tinc una altra vedella. Però aquest any, el Joan està que trina, no para d'arreglar les tanques, no sé què li passa.

Joan: Els agents rurals varen venir a buscar-me, em varen dir que hi havia una vaca que es mostrava agressiva amb els boletaires -els visitants en deien ells-. Jo els considero una plaga⁹. Vaig anar al tancat a veure de quina vaca em parlaven. Un home que estava allí, amb una cistella amb quatre ceps que havia trobat (a costa d'aixafar ves a saber quantes plantes), se'm va plantar al davant "És seva aquesta vaca?" Jo li vaig dir que no només la vaca, també el terreny sobre el qual ara estava posant els peus, i possiblement d'on havia arrencat aquells bolets. L'home es va engallardir. Em va dir que no havia de fer res d'on els treia, que ell tenia dret a buscar fongs on volgués, que havíem d'estar agraïts que donaven vida a aquesta comarca moribunda, i podíem tenir els restaurants oberts¹⁰. Vagi, home, vagi, no vaig voler discutir-me i li vaig dir que ja vigilaria que la vaca no es posés nerviosa.

⁴ Apunt d'enyorança d'un passat millor, potser idealitzat, on la relació amb la natura era més directa i natural, valgui la redundància. El Joan manifesta aquí un tret de la seva personalitat que és la falta d'adaptació als temps que corren i el desig que tot fos diferent o, si més no, la percepció que tot plegat no està del tot bé.

⁵ El Joan té un punt d'idealista, fuig del que creu que és una imposició dels nous vents del mercat, del sistema, exemplificat per l'entrada a la Unió Europea. Ens recorda que estem sotmesos a la llei del mercat i si volem sobreviure ens hi hem d'avenir. Anar-hi en contra té un preu que no està disposat a pagar.

⁶ Solució de compromís, com a mínim estan lliures encara que això de sacrificar les vedelles no li agrada.

⁷ El Joan és home de sentiments que ha de sotmetre per poder viure de les vaques i per això acaba pagant un preu encara que sigui inconscientment. Prova de justificar-se que si no ho fa ell ho farà algú altre, raonament compartit per tota la cadena de productors i consumidors i que ajuda a perpetuar-la i explica molts dels conflictes mundials. També mostra una manera molt comuna de netejar la consciència.

⁸ L'autor busca expressament d'humanitzar la vaca, no pas per atiar el debat també pertinent sobre si els animals tenen sentiments, emocions i fins i tot drets, sinó per posar de manifest que els homes preferim ignorar aquest tipus de reflexions perquè ens incomodarien massa. Millor negar aquests suposats sentiments i els conseqüents drets.

⁹ Si, una plaga que alhora són els que consumeixen els productes dels quals el Joan viu. Ja van dues contradiccions.

¹⁰ Es recalca així l'orgull amb que la gent de ciutat contempla el camp i la ruralia, com un espai que està al servei de la ciutat.

Tenora: L'altre fet són aquesta riuada de gent amb cistells de vímet. Ah! No sé què ha passat aquests darrers anys¹¹. De cop, l'estiu es mor, els dies s'escurcen, comença una lleugera fresca, les pluges, i en el moment que s'esgrogueeixen roures i aurons, arriben ells. Sí, ells. Tot al voltant de l'era està encerclada per cotxes, vuitanta-tres en vaig comptar l'altre dia, baixen amb les cistelles, bastons, botes, entren per camps prats, bardisses i bosc. Una autèntica invasió, us ho prometo.

Joan: Vaig localitzar l'animal, era la Tenora. Estava criant un vedell d'uns dos mesos. Estava molt nerviosa i quan t'hi apropaves a uns vint metres intentava envestir. Vaig demanar a l'agent rural que per tancar-la i treure-la d'allà necessitàvem 24 hores de tranquil·litat, és a dir, ni crits ni gent voltant. Em va contestar que a causa de la febre del bolet això era impossible i que el cos d'agents rurals no tenien mitjans per poder aturar tanta gent¹².

Tenora: Vaig perdre els estreps, ho reconec, però és que quan tinc un vedell petit no sé què em passa. També és la por de cada any, que me'l prenguin incomprendiblement. I sobretot aquests gossos que corren com si no haguessin vist mai un camp obert! I és que el cap de setmana passat, no vaig poder aguantar-me. Eren dos, i un gos sense llaç. Creuaven el camp. El gos es va llençar als peus del meu vedell i el va mossegar. La vedella, molt naturalment, va intentar trepitjar el ca. Aleshores els amos la van voler espantar. Com si l'agressor fos la vedella! Ho sento, ja sé que si no s'és vaca, és difícil de justificar, però vaig avançar al trot, corrent¹³. Un d'ells em va veure i va fugir, l'altre el vaig agafar desprevingut i m'hi vaig abraonar. Va caure al terra, es va arrossegar, encara el vaig rebregar amb la testa! I és que tinc molta mala llet quan em provoquen!

Joan: Els agents rurals m'han aconsellat que sacrifiqui la vaca, que si no la puc controlar, em crearà seriosos problemes. Quan diuen "seriosos problemes", volen dir una denuncia. "El denunciaré", em va dir aquell home dels quatre ceps. Abans, quan era jove, arreglàvem les coses amb quatre hòsties. Ara, una denúncia acoquina qualsevol¹⁴. Però no per la sentència, que no, sinó tots els anys de maldecaps, citacions, processos. Oh! No, no...i aquesta és la gent que després menja la carn de la vedella que jo els serveixo¹⁵. Són els meus clients, i els clients dels restaurants que viuen d'aquesta nova febre de l'or...febre de l'or...no em sap greu quan de tant en tant algun s'intoxica amb una amanita¹⁶.

¹¹ Crítica implícita al boom boletaire dels darrers anys, atiat per programes de televisió que han tendit a cosificar l'espai natural com un lloc on es pot fer qualsevol cosa i alhora exemplifiquen la influència perniciosa que poden tenir els mitjans de comunicació.

¹² Contradicció del sistema que se suposa que ha de complir certes funcions per les quals no està capacitada.

¹³ La vaca sembla que s'hagi de fer perdonar, però quina reacció hi ha de més natural que una mare protegint el seu fill?

¹⁴ És una crítica a la judicialització de la vida quotidiana, en que tot sembla que pugui acabar als tribunals i només demostra el fracàs del raonament, la confiança i la bona voluntat. També és una manera que el Joan té d'excusar-se per no actuar amb més conseqüència amb el que realment pensa. En el fons, el Joan està constantment fugint d'estudi.

¹⁵ Es posa de manifest la contradicció del Joan, el Joan sap que aquesta gent que en fons odia, són els consumidors gràcies als quals ell i tota la comarca pot viure i per tant s'ha de sotmetre a la seva llei. No ho reconeixerà explícitament.

¹⁶ L'ànsia de revenja pot fer arribar a imaginar l'assassinat, encara que sigui de forma mediada per un bolet verinós. En el fons el Joan voldria eliminar tot allò que posa en evidència la seva pròpia contradicció.

Tenora: El Joan està que trina, no para de reparar les tanques i reforçar-les. Tem el cap de setmana, sobretot si anuncien bon temps. I jo també, el dijous, ja estic nerviosa.

Joan: He intentat prendre mesures per tallar l'accés al prat, perquè la Tenora estigui tranquil·la, i a dia d'avui m'ho estic sentint tot: que em cremaran el bosc, que em mataran la vaca, i totes les vaques que tingui, m'han intentat agredir, em rebenten els forrellats de les propietats, que el camp és de tots i no tenim el dret a posar barreres, ni tallar els accessos als seus 4x4, que si això i que si allò. Per què collons volen aquests cotxassos a ciutat, per cert¹⁷?

Tenora: Ah! Sí, fa dos anys se'm va morir la vedella. Va empassar-se una bossa de plàstic llençada per aquesta gent del cistell de vímet. Perquè ho deixen tot fet un fàstic. He de vigilar on poso els morro. Ara trobo aquí una llauna, una ampolla, o els excrements amb papers de kleenex¹⁸. Si fos vaca lletera, se'm tallaria la llet, us ho ben juro, de l'empanyada que tinc.

Joan: Els he dit als agents rurals que la matin ells, o algú més preparat, però després de diverses trucades m'han dit que ho faci jo. On s'és vist això? He de sacrificar les meves pròpies vaques perquè la gent de ciutat, la mateixa que em reclama la carn fresca de vedella, envaeixin la meua propietat?¹⁹

Tenora: El Joan aquest matí està quasi tan nerviós com jo. A més, no acostuma a pujar a aquesta hora, enmig de la setmana. Sap que m'ho faig tot tota sola. Sé on està l'abeurador, l'herba està arreu, no necessito farratge.

Joan: He hagut d'anar a buscar una arma a casa meua, que es troba a 40 quilòmetres. Necessito la supervisió i el permís de l'agent rural. Ha tingut força feina a retirar gent de la zona per evitar danys de possibles bales perdudes.

Tenora: Però la veritat se m'ha fet clara. Perquè sóc vaca, però no tonta²⁰. A l'hora d'escollir, sabem que tenim les de perdre, les de la nostra raça. Ha estat sempre així. També he entès què fan amb els meus vedells. Ho vaig veure en una d'aquestes barbacoes quan varen posar unes hamburgueses sobre la graella. La seva flaire va omplir l'aire, va arribar als meus morros. Creieu que no sabia reconèixer la carn d'alguna vedella? D'una vedella morta, trinxada i rostida? Suportarien ells d'ensumar la carn trinxada i rostida dels seus fills²¹. És el que vaig sentir diumenge passat, enmig de la riuada de boletaires. Aleshores, sí, aleshores, el següent boletaire que va creuar la tanca, el vaig envestir sense avisar ningú, el vaig rebolcar per terra, el vaig rebregar i si hagués tingut una cornamenta afilada com un brau de lídia,

¹⁷ Crítica oberta a l'actitud poc respectuosa i sovint absurda de la gent de ciutat quan van al camp.

¹⁸ De nou, el comportament poc respectuós per la gent que diuen apreciar el camp.

¹⁹ Aquí es posa de manifest tota la contradicció en la qual el Joan es veu sotmès i per la qual només té tres opcions: es mata ell, mata els boletaires o mata la vaca.

²⁰ Aquí la vaca es dignifica i s'eleva al rang d'un protagonista de tragèdia grega, per sobre de tots els humans que es mostren més mesquins i animals que ella.

²¹ Amb aquest paral·lelisme no cal exagerar res, i aquesta idea percudeix en l'espectador per remoure'l.

l'hagués escornat amb molt de gust²².

Joan: Però abans de procedir, els agents rurals m'han advertit: cal que retiri l'animal mort ben ràpid, no sigui que et denunciï alguna entitat animalista per haver "assassinat" d'un tret a una vaca²³.

Tenora: Perquè ho sé tot, m'ha costat. Les vaques som remugants. Això vol dir que donem moltes voltes als pensaments mentre mengem herba, però finalment arribem a conèixer, a saber. Fins i tot per matar-nos ho fan en un lloc amagat i, diuen, sense patiment²⁴. Però jo afrontaré el meu destí amb dignitat²⁵. M'ha costat entendre-ho, però no sóc una vaca cega.

Joan: Quins collons! Si no són els boletaires, són els ecologistes.

Agafa l'escopeta, apunta a la Tenora, que se'l mira fixament, esperant el tret.

Joan (aixecant l'ull del visor de l'escopeta): I què en faré de la vedella, ara? No tindrè nassos d'enviar-la a sacrificar.

Torna a posar la visera, tensió, dispar, la Tenora cau rodona al terra. Abaixa l'escopeta.

FI

²² El que podríem anomenar un comportament instintiu i salvatge aquí se'ns fa molt comprensible i humà, la vaca així s'humanitza de veritat i fa pensar si no hi ha situacions mundials en que aquesta lògica s'aplica entre els humans, per exemple el treball infantil gràcies al qual tenim roba barata o d'altres productes.

²³ Es busca la ironia per posar en qüestió la ingenuïtat de les entitats animalistes i els ecologistes que a voltes fan un reduccionisme de les seves causes quan al final participen del mateix sistema. El terme "assassinar" que només s'aplica a humans l'utilitzen cada vegada més els membres més radicals d'aquests moviments per aplicar-los als animals.

²⁴ Com se sap que no pateixen si alhora se'ls nega que puguin tenir sentiments? Què passarà si un dia es demostra que tenen uns sentiments anàlegs als nostres?

²⁵ La vaca eleva la seva condició per sobre dels humans que es comporten, tots, de forma mesquina i fan el camí invers, cap a l'animalització i la irracionalitat.

2. NO M'ESPEREU PER SOPAR

Aquesta història està adaptada a partir d'un conte convenientment dramatitzat. Segueix més fidelment l'estructura de conflicte, nus i desenllaç. Per tant, tots els elements es col·loquen de bon inici per a que la trama sigui consistent i la reforcin, sense superficialitats i les reaccions del protagonista resultin creïbles, per molt inesperades que semblin. En aquest sentit, l'autor busca per exemple fer créixer el personatge del gendre que encara que no es vegi mai directament, tornar-lo cada vegada més i més odiós pel públic fins justificar el seu assassinat. Una lectura superficial pot resultar en una percepció divertida, però així que gratem la crosta, sota aquesta pàtina hi ha autèntiques tragèdies quotidianes: la soledat de la vellesa, el maltractament familiar, la mateixa mort. Pot semblar també graciós que el protagonista, el Vicenç, acabi essent un assassí però també és un gest de rebel·lió que el dignifica. I per tant és també una redempció perquè dona sentit a la seva situació en matar el gendre, alliberar la seva filla i superar la covardia que el va portar a trair el seu amic Llorenç. Així, fins i tot l'assassinat resulta just i desitjable.

MARC

Vicenç, ancià de 89 anys, i pare de la Sílvia, viu amb ella i el seu marit, el Toni, que no el suporta. Només una persona sobre l'escena i una o dues veus en off. Attrezzo sobri. Taula rodona, amb una radio antiga al centre, una centre fet a mà i un vas amb una mica d'aigua. Llum més aviat de penombra perquè es fa fosc. Posem que és tardor. Unes claus i una porta d'entrada que es tanca. Al entrar a l'habitació, l'avi es treu la corbata i encén la ràdio.

La ràdio dona notícies:

“...polèmica al Japó per les declaracions del primer ministre, Yakuri Yamamoto, en què suggeria que els nombrosos ancians haurien d'anar pensant en deixar-ho estar d'una vegada, sinó el país no podrà aviat sostenir tants centenaris. El president del govern, Hiro Tirasimuto ha matisat aquestes declaracions²⁶...”

VICENÇ

Si el meu gendre fos japonès segur que votaria el Yamamoto aquest. No sap com fer-me entendre que ja és hora que faci les maletes i emprengui el viatge definitiu, com el Llorenç.

S'alça, treu de la butxaca la foto del seu amic Llorenç²⁷

Acabem d'enterrar el meu amic Llorenç, el meu darrer amic viu. El Llorenç, antic professor de grec i llatí en un institut. Li va agafar un atac de feridura després d'una partida de dominó a la llar d'avis. D'haver-ho sabut no l'hagués guanyat, sempre ha tingut un mal perdre...

SÍLVIA Off

Què fas papa?

²⁶ Fet real, un ministre japonès va fer no fa massa temps unes declaracions en aquest sentit. El recurs als elements que fan referència al Japó sembren i doten de coherència a tota la trama.

²⁷ La figura de l'amic Llorenç, a més d'apuntalar la trama, realça la seva soledat.

VICENÇ

He pujat a dalt a morir-me

SÍLVIA Off

No triguís papa, que el Toni està a punt d'arribar i la sopa es refreda! I després es posa de mal humor²⁸.

Es dirigeix als espectadors

VICENÇ

El Toni té quaranta-nou, jo vuitanta-set, i no em suporta. Jo tampoc el suport, té la meua filla per una minyona i ella li consenteix tot. No veu que el millor seria deixar-lo? Llorenç, Llorenç, era a l'únic a qui podia explicar aquestes penes. Em deia que el millor era no posar-s'hi, que encara ho empitjoraria, que què n'havia de fer si de tant en tant sentia una cleca i ella plorant. Que fes com ell, passar els dies discretament, jugant al dominó. Ara fa dos mesos es va quedar amb mig cos garratibat com una vella soca.

LLORENÇ *Flashback*

Ja veus, jo me'n vaig a plaços fixes, primer se'm mor la meitat, Assum est, inquit, versa et manduca²⁹, com deia el meu Sant Patró, només que la manduca serà pels cucs, he, he, he...carne data vernis³⁰...cadàver, no la sabies aquesta oi?

VICENÇ

No, no la sabia aquesta, i em va mirar amb l'ull que podia moure, el cap enfonsat al coixí.

LLORENÇ *Flashback*

Si almenys pogués acabar amb un glop d'infusió de cicuta³¹, com el meu estimat Sòcrates, vols que t'ensenyi a reconèixer-la? La pots trobar fàcilment al camp.

VICENÇ

Al principi em pensava que em feia una de les seves sortides erudites, estirat allí, al llit de l'hospital.

Pausa. Sospir. Torna com si veiés els espectadors de nou.

Per què ningú no em pren seriosament? Un dia jo també em moriré i no s'ho creuran, d'un harakiri discret, a la japonesa³². No, millor, que vingui tota soleta, jo no tinc el coratge dels Kamikazes ni del Sòcrates, potser tampoc en tinc tants motius. El Llorenç sí que ho tenia clar, i jo ni tan sols em vaig atrevir a ajudar-lo³³.

La primera vegada que vaig anunciar que me n'anava a morir al Toni, el meu gendre, li va espurnejar la mirada. Deu ser perquè espera l'herència, aquesta casa, el compte corrent. Ja m'esforço per semblar un moble més com a ell li agradaria, i no m'és difícil. Com quan em faig el sord i escolto les seves converses.

²⁸ Sembla irònic, però també posa de relleu la soledat, que no és física, sinó afectiva i emocional, i que ningú se'l pren seriosament.

²⁹ És una cita que s'atribueix a Sant Llorenç, diaca en època romana que va ser martiritzat segons explica la tradició a ser rostit en una graella. La mateixa tradició diu que el Sant, dotat d'un peculiar sentit de l'humor, va demanar que el giressin que d'aquell costat ja estava rostit, i és el que vol dir aquesta frase en llatí: Ja està rostit d'aquest costat, doneu la volta i podeu menjar. També enllaça amb el fet que el Llorenç fos professor de llengües clàssiques.

³⁰ Carn donada als cucs, literalment.

³¹ Que reclami el cicuta té tot el seu sentit en un home de cultura clàssica i fa del gest de l'eutanàsia un acte simbòlic i coherent que fa més vehement la seva súplica i la traïció del Llorenç.

³² El tema dels japonesos s'aprofita del principi a la fi, donant de coherència interna al relat.

³³ És un tema de debat, què fariem si un amic ens demana que l'assistim a morir? I perquè es nega? Probablement al Vicenç li feia por sentir-se definitivament sol. Pensava més en ell que no pas en el seu amic.

Veus en off, FLASHBACK

TONI Off — Què hi ha de l'analítica del teu pare?

SÍLVIA Off — No res.

TONI Off — Ni el sucre?

SÍLVIA Off — No.

TONI Off — Ni tan sols colesterol?

SÍLVIA Off — Normal, i també aquesta cosa que et preocupa tant, la...

VICENÇ (escoltant la conversa)

PSA...!

SÍLVIA Off — ... PSA... què és?

TONI Off — Indica alguna cosa pitjor que la pròstata gran...tothom ho hauria de tenir a aquestes alçades. Bah! Deixem-ho, ja m'has preparat el sopar? I no et confonguis amb la sal, jo no necessito que me'n privis, d'acord? Que he tingut un dia molt atrafegat a la feina....ah! Nosaltres, els de mitjana edat, treballant fins trencar-nos l'esquena per pagar la pensió de tots aquests paràsits³⁴.

VICENÇ

L'endemà el Llorenç hi va tornar amb allò de la cicuta, explicava la història del Sòcrates i alhora em suplicava amb la mirada mig paralitzada. No el volia entendre. Com em podia demanar una cosa així? No volia molestar més, simplement. El primer ministre japonès estaria content amb ciutadans així d'aplicats. En canvi, a mi, mira que em costa, no hi ha manera, ni tan sols em fa mal el pit, res tu, ni invocant-la. No sé què fer. Quan el Doctor Roureda es va jubilar, (ja? Li vaig respondre, si sembla tan jovenet), el va substituir un barbamec acabat de sortir del forn, el mateix que em va fer l'analítica.

Breu pausa. Mira la fotografia

Cada vegada surten més aviat de l'escola els metges, no trobes?

LLORENÇ *Flashback*

Som nosaltres que cada vegada som més vells.

Ara ell mateix imita el diàleg i l'escena, quan parli en nom d'un altre pot adoptar un gest i to més juvenívol i mofeta. Accent sud-americà³⁵ del metge

METGE — *Tiene que cuidarse, señor Vicenç.*

VICENÇ — Sempre he fet bondat jo, potser massa i tot. No m'hauria anat malament matar a algú de tant en tant.

METGE — *No diga boludeces, hombre. Vamos, le recetaré alguna cosita.*

VICENÇ — Si no tinc res.

METGE — *A su edad, siempre va bien tomar algo, lo veo inquieto, hay unas pastillas que le ayudarán a dormir, camine un rato cada día y comida sin sal³⁶.*

Final de l'escena imitada. Torna a present.

VICENÇ

De la sal se n'ha encarregat la Sílvia. De passejar, mai he deixat de fer-ho. L'ansiolític ha anat a omplir la farmaciola i espera la data de caducitat com el Tramolid, l'Estilsona i la Dolparamina. El company Alzheimer, el col·lega Parkinson i el camarada Ictus.

³⁴ Pugem el perfil execrable del gendre, però en el fons només s'atreveix a dir en veu alta el que molts només deuen pensar.

³⁵ Cada vegada hi ha més metges d'origen sud-americà exercint en el nostre país.

³⁶ Crítica subliminal al sistema sanitari que prova de biomedicalitzar-ho tot quan el que té és un problema de circumstàncies i afectiu.

Aquí fa una ganyota parodiant les tres malalties

Només m'han tustat l'esquena i han passat de llarg com amics que no tenien res a dir-me. Pobre Llorenç, em vaig dir. Havia d'acabar amb el seu sofriment. Finalment vaig anar al camp, em vaig fer el distret una estona, com si volgués dissimular un delictes, vaig furgar entre les bardisses de llentiscle i arboç. No em va costar de reconèixer la planta, la famosa cicuta. S'assembla una mica al fonoll, cal anar amb compte. La vaig posar en una bosseta de paper de filtre, com una infusió i vaig anar a veure al Llorenç al socio-sanitari, aquesta mena d'agònic pàrking. Però, nois, a l'hora de la veritat sempre em deia a mi mateix que demà, que avui encara no. Cada dia el Llorenç m'interrogava amb els ulls vidriosos si ja l'havia trobada. "No hi ha manera que la trobi"³⁷, mentia. No deu ser un bon any. I jo amb la planta a la butxaca no em decidia a posar-la al got. Sóc un covard. Per això la mort m'ignora, no m'ho valc, me n'amago sense voler. La mort només és per a valents³⁸.

SÍLVIA Off

Papa, quan baixis porta un rotllo de paper de vàter, que el Toni diu que al lavabo de baix no en tenim i ja saps com es posa!

Pausa, sospir

VICENÇ

No va fer falta cicuta. Ho sento Llorenç, volies emular el teu admirat Sòcrates i no vaig poder fer-te aquest darrer favor. Només es tractava de posar-la en aigua calenta i acostar-li la palleta a la boca. Finalment es va ennuegar amb la saliva que no podia empassar. Dos mesos després de l'atac, els cucs van reclamar la segona part del festí del professor de llengües mortes³⁹. Tenia por que em deixessis sol i al cap i a la fi també m'hi he trobat igualment.

Remor de claus a l'entrada, un caminar nerviós. Veu en off del Toni

TONI Off — Com ho tenim això? Ja has acabat de fer el sopar?

SÍLVIA Off — Si, he fet bledes i patates.

TONI Off — Bledes i patates? Una altra vegada? Quan deixaràs de cuinar pensant en el pesat del teu pare? És a mi a qui has d'alimentar, no a aquest vell.

SÍLVIA Off — És el meu pare, amor meu.

TONI Off — Ah! El teu pare, el teu pare, ja l'hem suportat prou el teu pare, i el que menys aguanto és que jo tinc acidesa d'estómac i ell ni colesterol, portem-lo a una residència ja!

VICENÇ

Una residència, això és pitjor que morir⁴⁰. (Pausa) Un dia vaig sorprendre el Toni a l'habitació, d'esquenes, prenia les mides del llit amb pams de la mà.

Imita el Toni mentre es va vestint i preparant per el morir.

TONI

Ai, hola...estava mirant...mmm...aquest llit, la teva filla et vol comprar una cosa més nova, de fet, quina alçada tens? No és massa petit?

VICENÇ

Metre setanta-dos, però cada any en perdo mig centímetre.

³⁷ Mostra la seva fugida d'estudi contínua, la incapacitat d'afrontar allò que sap que ha de fer o com a mínim resoldre positivament el dilema en alguna direcció.

³⁸ Referència als kamikazes japonesos que la buscaven sense por.

³⁹ Lliga amb la dita de Sant Llorenç, que també va morir a terminis, primer un costat i després l'altre.

⁴⁰ Toca un tema social cada vegada més important, les residències d'avis cada vegada més demanades per l'envelliment de la població.

TONI

Amb els llits passa com els taüts, saps? Només uns centímetres de més i et claven. Al pare d'un conegut de la feina van decidir enterrar-lo descalç, només en mitjons, per estalviar-se la pasta, no et fa gràcia?⁴¹

VICENÇ

No et preocupis, no em cal acabar com el General Custer⁴².

TONI

M'agrada que posis tu mateix el tema sobre la taula, cal pensar en tot i no donar més molèsties de les necessàries, oi? Sobretot quan es tracta de calers. Cal anar pensant en tot.

VICENÇ

El Toni va baixar, es va escarxofar al sofà i va encendre el televisor.

Veü en off del Toni

TONI Off — On és ton pare, encara? L'hem d'esperar per sopar també? M'acabareu la paciència en aquesta casa, jo sóc l'únic que treballa i porta els quartos. Si tots han de viure tants anys aquest país serà insostenible.

SÍLVIA Off — Se n'ha anat a dalt, diu que per morir.

TONI Off — Ah! Tant de bo fos cert. No hi toca, ja t'ho deia jo, la residència és la solució.

SÍLVIA Off — És el meu pare, amor meu, no parlis així, el vull cuidar.

TONI Off — Aquí qui mana sóc jo, d'acord? Que sóc l'únic productiu, i tu només has d'obeir-me⁴³. Ah!, Aquesta acidesa d'estómac, no em deixa viure.

SÍLVIA Off — Al cap i a la fi vaig deixar la meva carrera de piano per tu, podries ser més sensible...

TONI Off — Ho vas fer perquè vas voler, no em facis més el ploricó, que no em fas pena!

Se sent un mastegot, gemec de la Sílvia. El Vicenç seu a la cadira.

VICENÇ

Aquesta vegada no esperaré que arribi la parca. Si avui no funciona encara tinc això (mentre remena la preparació de cicuta) i em faré la infusió del Sòcrates en el vas de la dentadura postissa. Ara va en serio, no hi pinto res aquí. I millor que si m'enterren en vida a la residència. Això si que no!

S'asseu a la cadira i comença amb el ritual de morir-se. Resta uns segons esperant la mort que no arriba.

VICENÇ

La mort és una torracollons, només quan no se l'espera ve. Encara hauré de recórrer al cicuta, un homenatge darrer al Llorenç (alça el got com si se l'anés a esperar i a brindar pel Llorenç). A la teva salut!

Puja la Sílvia i l'interromp.

SÍLVIA (ulls plorosos)

Papa, que estàs bé? Et trobes bé?

VICENÇ

Estimada filla...

⁴¹Pretén tant mostrar el caràcter del gendre com el seu desig que es mori d'una vegada sense donar més problemes.

⁴²Fa referència a la pel·lícula protagonitzada per Errol Flyin sobre el General Custer "Murieron con las botas puestas".

⁴³Apunta un problema de violència de gènere intrafamiliar que es materialitza amb el mastegot posterior. El gendre mereix morir.

SÍLVIA

Tinc el sopar preparat, va vine, que el Toni avui no ha tingut un bon dia, no compliquem les coses. I què fas vestit d'aquesta manera? Encara li hauré de donar la raó que ja no hi toques.

La mira, pensa un moment, li somriu.

VICENÇ

He sentit que té acidesa a l'estómac, oi? Pobre noi, treballa massa. Deu ser això el que el posa de mal humor. Cal que es cuidi que ja comença a no ser jove. (pensa, reflexiona) Ara me l'havia preparada perquè tenia una punxada però no és res. Potser li pots donar al Toni, li anirà bé i es calmarà. Té pren el got.

La Sílvia agafa el got, se'l mira, i surt, i el Vicenç mira el públic encara.

SÍLVIA Off — Mira Toni, això et pot anar molt bé, és per l'acidesa⁴⁴...

TONI Off — Ja era hora que pensessis en mi i fessis alguna cosa de bo...passa'm aquest got.

Se senten sorolls i laments de Toni que està per terra.

VICENÇ

Quan em jutgin em faré el sord, i si no funciona, tant m'és, a veure qui té nassos de condemnar-me a perpetuïtat a aquests alçades.

Es posa els ulls com de japonès dempeus, i crida:

VICENÇ

Banzai!

FI

⁴⁴ La Sílvia és un personatge a analitzar, en el fons víctima i també instrument que el seu pare vol alliberar del seu marit/gendre.

3. FINS QUE LA MORT ENS SEPARI⁴⁵

Aquest conte surt d'una idea molt senzilla. Es planteja una situació que no és estranya entre les parelles, sobretot quan porten molts anys de convivència, però en canvia el context i l'escenari fent que esdevingui hiperbòlica i així permet sense que sembli grotesc exagerar i posar en evidència els conflictes, emocions i contradiccions dels dos protagonistes. La situació hiperbòlica és imaginar que enlloc d'una relació de 15, 20 o 25 anys, en sigui una de més de 400 anys i per tant haurien de ser immortals. I els immortals que més per la mà i populars tenim són els vampirs amb els seus hàbits, necessitats i condicionants que s'utilitzen com a elements per dibuixar aquesta situació fent-la així creïble. La vampiressa, que sempre ho ha estat i es eterna, té un sentit simbòlic de l'amor, idealitzat i desitjat però que alhora pot ser una trampa mortal i per existir necessita xuclar la vida dels mortals. Ell representa l'home comú que només es pensava que assoliria la felicitat completa amb aquest amor ideal i etern i en canvi, deriva en un infern. Només és qüestió de temps.

MARC

Són un matrimoni de vampirs que porten en aquesta condició des de temps immemorial. Diguem que quatre-cents setanta-tres anys. Estan condemnats a relacionar-se entre ells dos per sempre perquè no tenen a ningú més. Viuen com fugitius i la seva nova llar és el rebost de la cuina d'un restaurant, un lloc tancat i fosc, que són els que els agrada. So de plats i culleres? Menjar al voltant? Això ha de fer recordar el desig de menjar de veritat d'ell.

Ella: Deixa de remugar, si us plau, que des que ens vam entaforar en aquest rebost que no pares de rondinar...

Ell: Porto tota la setmana flairant uns aromes de plats de debò... i m'he de menjar el punyeter sorbet de sang!

Ella: No trobes mai bé tot el que t'ofereixo. Que si no és prou fosc, que si no tenim espai suficient, que si et falta més intimitat. Som vampirs, no necessitem massa, només un racó discret, sense finestres i obscur... però això de la flaire no hi comptava⁴⁶.

Ell: Ostres, és que entre això i un castell a Transilvània...

Ella: La nostra època ja va passar. Abans érem els aristòcrates de la nit, però això eren uns altres temps, tu no te'n recordes, ets massa jove. Ara és diferent i ens hem d'espavilar com okupes. *O tempora o mores.*

Ell: Okupes, el que em faltava sentir. Uns vampirs okupes que per fer-nos fora només hauran d'obrir les finestres i que entri el sol. Quina pena d'okupes, els aristòcrates de la nit...

Ella: També he pensat que aquest xef grassonet donaria molt de sí per anar-li xuclant sang a poc a poc, ens pot donar per uns quants dies. No volies el menjar a prop, sense haver de fer corredisses per la nit?

Ell: Potser si que tens raó, en fi, ens hem de conformar...

Ella: Vaig a buscar una mica de teca que ha començat el torn del sopar.

Va a buscar, una mossegada, un gemec i puja amb un plat.

⁴⁵ El títol és irònic, i fa referència a la fórmula litúrgica en que els esposos es comprometen a viure i ser fidels fins que la mort els separi, una afirmació grotesca en el cas dels vampirs.

⁴⁶ Recorda que no sempre ha estat vampir i per tant té records idealitzats d'aquella etapa. També fa referència a una suposada innocència infantil.

Ella: Té, això per tu, jo ja he fet el meu self-service.

Ell: Sang, una vegada més.

Ella (*amb to cansat*): Sang, com sempre. Fa més de quatre-cents anys que només menges sang, des que ets vampir. Què t'esperaves, avui? Bacallà amb samfaina?

Ell: Sang, sang ahir, sang avui, sang demà, sang la setmana, el mes, l'any i la centúria que ve, ja ho sé, ja ho sé. Ja tot em sembla igual, però aquesta olor que ve de la cuina, no ho puc suportar⁴⁷.

Ella: A mi també m'avorreix, però m'hi conformo.

Ell: No te n'adones que és només una pregunta retòrica, entén-me, la il·lusió que algun dia em responguis: avui per sopar hi ha uns fideus a la cassola com els que estic flairant ara mateix. Encara que sigui mentida. No em pots ni mentir, per pietat? Sempre has de ser tan punyeterament sincera?

Ella: Com vols que et menteixi després de tants d'anys? El repertori de mentides ja s'ha acabat. Ens coneixem massa. I això que per sopar tindràs fideus a la cassola és massa flagrant. No t'ho creuries.

Ell: Aquesta és la gran diferència entre tu i jo, que jo sí que he conegut els fideus a la cassola. Abans de convertir-me en vampir, tenia una vida, menjava coses amb volum, consistència i gust: pa, cansalada, fruita...d'il·lusió també es viu, ho sabies? Ni que sigui fugaç. No només de sang vivim els vampirs⁴⁸.

Ella: No t'ho creuries per molta il·lusió que hi posis. Sobrevalores massa la teva vida anterior. Amb mi estàs millor que mai. Ets immortal!

Ell (*to resignat*): Potser tens raó, com sempre... però escolta, no serà un d'aquells mites que no es creu ja ningú, com això dels alls i les estaques. Ja saps, una mena de prejudici. Perquè no provem fideus a la cassola per una vegada? Al final resultarà que sí que els puc menjar i no me n'he de privar.

Ella: Però què dius, amor meu, hem de fer sempre allò conegut, el que sempre ens ha anat bé⁴⁹. No estem per invents a aquestes alçades. Tampoc és tan avorrit això de la sang: pot ser A, B, AB, i a més tens Rh- o Rh+, i també cal afegir la sang coagulada, que tu et menges com si fossin crostons... després hi ha el plasma, les plaquetes.... fes combinacions i veuràs quina munió de plats pots degustar. Si al cap i a la fi tenim més opcions que un celíac. Que no t'agraden els crostons de sang, amor meu? I ara em surts amb això dels fideus?

Ell (*llepant-se els llavis*): Ai, sí, crostons de pa. Pa amb tomàquet!

Ella: Crostons de pa, ja ho tens, quasi els pots tastar, veus com no és tan terrible? Només ho has d'imaginar, estimat. Pa amb tomàquet, quan menges una crosta de sang coagulada i un fideu quan xarrupes un fil de sang.

Ell: amb una mica de pernil...

Ell fa un xarrup. Fa cara de fàstic.

Ell: És A+ altra vegada?

Ella: Sí, A+, què hi farem, el nostre xef grassonet té una sang ben vulgar.

Ell: Ja saps que no m'agrada el Rh+, i si a més és A, se'm regira l'estómac i no puc aclucar l'ull durant tot el dia. Si no hi ha fideus, jo vull O negatiu! Amb l'edat m'he tornat sensible.

⁴⁷ Té també un valor simbòlic, el record inexistent d'una altra vida que hauria pogut ser possible i més satisfactòria.

⁴⁸ És una ironia, que estafà la frase de l'evangeli: "No només de pa viuen els homes".

⁴⁹ La vampiressa preveu una esquerra en la seva relació, si l'altre comença a pensar que tot podria ser diferent, es veu a venir el conflicte i prova de defugir-ne.

Ella: Pobret, ja tens la crisi dels quatre segles, al meu ex li va passar el mateix... tens idea del que costa trobar algú amb un grup 0 negatiu?

Ell: El teu ex? Hi havia algú més abans que jo?

Ella: Ai, no t'ho havia explicat? Mira, quatre-cents anys de convivència i encara hi ha coses que no ens hem explicat, ho veus com tenim recorregut? I tu que et queixes. Va ser dos-cents anys abans no ens trobéssim... bé, però això és història passada, ja ni me'n recordava.

Ell: Ah! No, ara vull que m'ho expliquis.

Ella: Mira, un vampir gelós, això sí que és patètic.

Ell: El que és patètic és que em diguessis que jo era l'amor de la teva vida...

Ella: Bé, això de vida en un mort vivent és discutible, però si, i encara ho mantinc. Ets l'amor de la meva no-vida.

Ell: ...i que ara sàpiga que n'hi va haver d'altres.

Ella: M'hauria d'haver callat, no sé perquè t'ho he dit, és una història passada, però a qui li importa un ex-amant de fa 600 anys? És absurd, que no te n'adones?

Ell: Va digue'm, ho vull saber tot, és hora que ho sàpiga tot! Quatre segles junts ja m'ho he guanyat, no creus?

Ella: No val la pena, a més tampoc va ser l'únic, abans de tu n'hi va haver un que em va durar tres-cents anys.

Ell: No, si ara *m'enteraré* que ets una promíscua, tu que te les dones de sofisticada, i resulta que vas amb qualsevol.

Ella fa cara com si se sentís ofesa.

Ell: Així, doncs, no en tinc res d'únic tot⁵⁰ i haver compartit quatre-cents i escaig anys amb tu he estat un rotllo puntual... em sembla que acabaré deixant-ho córrer.

Ella: Però on aniràs beneit, si ningú es creu que existim (*s'acosta, li passa les mans pel darrera, fa com si li volgués queixalar el coll*), no et prendrien seriosament. Ai, en mal moment hem vingut aquí, tan bé com estaríem en una cripta abandonada de qualsevol cementiri.

Ell: Els cementiris moderns ja no tenen criptes, són asèptics i sense encant amb tots aquells nínxols arrencats com un rusc...

Ell se la treu de sobre.

Ell: Ho vull saber... qui era aquest i què li va passar?

Ella: D'acord, t'ho explicaré. En Christopher, pobret. Era un pagès alt, fort i pèl roig que treballava les terres d'un Baró. Li xuclava la sang, una mica cada nit com ara el xef, era tan espessa i ell tan atractiu... Vaig cometre l'error de deixar-me veure, i va caure ben enamorat. I jo ja portava 50 anys sola... Però només va durar dos-cents trenta-set anys aquella història, es va posar sorrut que volia tornar a tastar perdus estofades. Uix, perquè em fas recordar tot això, només va ser un rotllo per passar l'estona i ja està.

Ell: I? Us vàreu divorciar potser?

Ella: No...va menjar desesperat un feix d'all...en fi, he de recordar-te que els alls ens són mortals?

Ell: Alls, sí, mmm... (*es passa la llengua*)⁵¹. Si no em serveixes uns fideus a la cassola ara mateix, també buscaré una solució radical com el Christopher.

Ella: Estàs segur que vols tastar uns fideus a la cassola?

⁵⁰ Decepció, descobreix la naturalesa perversa de l'amor. El Cel i l'Infern es toquen.

⁵¹ Pot semblar irònic, però amaga una realitat terrible: l'única sortida només és la mort. L'amor de veritat ha de tenir algun tipus de final.

Ell: Sí, ho vull, he de saber la veritat.

Ella: D'acord, tu ho has volgut.

Ella una mica enfadada va a la cuina, gemec del chef a qui fa una nova mossegada, i li planta el plat de fideus. Ell se'l mira, saliva, li clava la forquilla, escup.

Ell: Però si té gust a sorra!

Ella: I què et pensaves, amor meu? Que podíem menjar qualsevol cosa? I les perdius estofades que demanava en Christopher també tenien gust de sorra. Tot té gust de sorra per nosaltres, és el preu de la immortalitat, ja et vaig avisar però ets tu qui et vas llençar als meus braços, recorda-ho.

Ell: Sí, però jo vaig néixer lliure, mortal, recordo el gust i l'olor de les coses...

Ella: T'he volgut avisar que no mengessis fideus. Contra l'opinió general dels mortals, la veritat no ens fa lliures.⁵²

Ell: ...i tu sempre has estat una vampiressa; no saps de què et parlo. No has conegut mai el gust dels fideus a la cassola ni les perdius estofades.

Ella: Ah! Mira'l, jo no he escollit, només m'he deixat estimar per homes com el Christopher, i abans encara l'Aureli, el romà, en Pericles el grec, l'Anníbal, que era fenici, i...

Ell: ...i encara em diràs que et vas liar amb un Cromagnon.

Ella: Ara que ho dius...

Ell: I jo que em pensava que era únic...que amb mi havies trobat l'amor de la teva no-vida⁵³.

Ella: Tots penseu el mateix. I us aviso que un dia us en penedireu. És culpa meva de ser atractiva, a més de gaudir d'una bellesa immarcescible, oferir la immortalitat i l'amor per sempre? No és això el que busqueu i canten tants brètols per la ràdio? Te querré siempre. *No te olvidaré!* Res d'aquella cançoneta de fins la mort us separi. *(Sintonitza a la ràdio la Cançó "Toda una vida")* Sempre és sempre en el meu cas. No tinc matisos. Us aviso i au, veniu als meus braços com hipnotitzats... Estic farta de mortals com tu, que després de la primera flamarada em voleu bescanviar per un plat de bacallà amb samfaina.

Ell (*sense paraules, silenci*): Una flamarada de quatre-cents anys... és cert, però jo t'estimava i creia que no podria viure sense tu. Ho havia oblidat. Hagués preferit acabar amb la meva existència i et vaig oferir la jugular alegrement.

Ella (*amb to sincer*): Va, estimat, deixem aquesta conversa que em dona mal de cap. A què ve tot això? Fins ahir érem feliços. Quasi cinc segles de relació no es poden llençar a l'aigüera així com així. Tu ets especial, has aguantat més que ningú. Mira, si vols podem marxar de viatge, canviar d'aires, tornar a les muntanyes dels Càrpats.

Ell: No, no en tinc ganes. Només hi ha turistes que no se'ns prenen seriosament, ens tancarien en un museu. Així que oblida-te'n.

Ella: Va, pren un glop de A+, demà t'asseguro que faré el que sigui per trobar crostons de O-.

Ell: Quatre-cents setanta-tres anys... sembla que fos ahir. Com passa el temps... com passa tot.

Ella: Quatre-cents setanta-cinc, estimat. I això no t'hauria d'importar, som immortals amor meu, que ho has oblidat?

⁵²És una adaptació irònica d'una altra cita de l'Evangeli: La Veritat us farà lliures. Quan potser és tot el contrari i resulta que sense enganyar-nos una mica no serem veritablement lliures.

⁵³L'amor com una enganyifa.

Ell: Per mi, és com si fos ahir que em vares proposar que t'abraonessis sobre meu, em clavessis els ullals i portar-me a la teva condició. Elevar-me a la teva condició, en deies aleshores. Eres tota una seductora.

Ella: Estaves boig per mi, em vares dir que volies passar amb mi tota l'eternitat ben convençut. I ben feliços que hem estat els primers tres-cents anys, o només recordes les basques que et fan el A+, ara? *(Pausa)* Tu ets el meu mirall, o és que no ho entens? No em puc emmirallar, no em puc veure per mi mateixa i necessito algú que em recordi com en sóc d'atractiva.⁵⁴ *(Pausa)* Els anys no compten.... No preocupar-se de la mort té molts avantatges. Ni assegurances de vida, ni cremes, ni cirurgians plàstics. Res d'allò que et casis amb una prima, que grassa i fardassa ja se't tornarà. Jo sempre conservo el *tipillo*.

Ell: Amb un règim de sang, qualsevol.

Ella: Aquest to cínic no me'l mereixo.

Ell: I la pal·lidesa no ens l'arregla ningú, per molta sang que xuclem, sempre amb aquesta cara d'anèmics... i avorrits. No sé on tenia el cap fa quatre segles. Em vares seduir expressament i ara em dius que el problema és meu. Els fideus, fideus a la cassola, vull tornar a tastar-los, com sigui. Vull tornar a ser jo mateix.

Ella: Jo no necessito fideus, només poder-me pentinar davant d'un mirall...⁵⁵ Saps què et passa? Només penses en tu, com tots els mortals, com tots aquells que van buscant l'amor etern i no saben a quin preu, ni el preu que fan pagar darrera aquesta dèria. Perquè a mi mai m'has preguntat què m'agrada? Només et preocupes per les teves manies. Et penses que no m'agradaria mirar-me al mirall i pentinar-me i no veure-hi un espantós buit? Hi has pensat mai? Que ni tan sols tingui el record d'uns fideus a la cassola o el gust d'una miserable poma?

Ell: Ara em diràs allò que potser necessites més amor?

Ella: Més *carinyo*, tendresa, comprensió. Quan de temps fa que no m'abrades?

Ell: És que estàs tan freda.

Ella: Excuses. Tu també. Som morts-vivents, vols que irradiem com dues estufes? Això no exclou que necessito tendresa. Aleshores tot el que em vas dir eren fantasies? Te'n desdies de totes les promeses que em vas fer? Haver-te fet home-llop!

Ell: No hagués estat una mala idea, només una nit al mes amb lluna plena...

Ella: No sabies prou que la vida en comú està feta de detalls, no d'una abraçada que serà per sempre! Ho entens? O no ho vols entendre? I per omplir tota una eternitat de detalls, cal posar-s'hi. En això no hi havies pensat i ara et trobes decebut, potser? Valores més uns fideus que a mi, a qui havies ofert un amor etern.

Ell *(com derrotat)*: Potser és que no cuidem prou la nostra relació, deu ser això, ho hem descuidat però ho podem arreglar. Al cap i a la fi som una parella, peculiar, és cert, però parella i no podem prescindir l'un de l'altre. Si no estàs amb mi, estaràs sola... *(to d'amenaça)* potser és això. En el fons amb aquest aire de suficiència, és el que et fa por⁵⁶. On aniries a arrecerar-te? Ningú et voldria si et conegués de veritat⁵⁷! Tota aquesta història de la seducció, apa! Com em vaig deixar entabanar...

Ella *(canvia de to)*: Ho feia perquè també t'estimava, que no ho veus? I tu em vares dir que també volies compartir l'eternitat amb mi...

⁵⁴ Ella es mostra fràgil, en el fons necessita dels homes, l'Amor, per existir. Si no, no és res.

⁵⁵ La mateixa idea, sense enamorats perduts no hi ha amor. Necessita xuclar la vida dels altres per existir.

⁵⁶ Desemmascara la mateixa naturalesa de l'amor.

⁵⁷ O és millor viure sense desig però així deixariem de ser homes.

Ell: ...I ara que diuen que hi ha gent que vol ser immortal, que allà fora estan investigant tant que d'aquí a pocs anys (per nosaltres demà passat), podran viure tant de temps com els plagui⁵⁸. Doncs quina gràcia! Jo apetyugant que em xuclessis la sang, i resultarà que no cal fer-se vampir per ser immortal. (*S'enfada progressivament*) Quins collons! I segur que podran menjar botifarra amb seques aquests nous immortals! No saben ni el que costa això de la immortalitat!

Ella: No saben res de la veritable naturalesa de l'amor. L'amor com el nostre si que és per sempre. Autèntic, únic.

Ell: I sortir a l'aire lliure i que t'acaroni el sol.

Ella: Però no desitjaves no envellir mai? Tothom ho desitja allà fora, i tu que ho tens, et queixes?⁵⁹

Ell: (*Pausa*) M'avorreixes, ho saps?

Ella: El teu problema és que em vares idealitzar i al cap i a la fi sorgeix la realitat. No m'estimes a mí! Estimes només la meva imatge i oblides que jo també tinc necessitats.

Ell: (*se, l'abraça, li fa un massatge al clatell*): El que necessitem potser és que sortim una nit, anem a clavar els ullals a algú, sang fresca, palpitant, humida, d'una pell jove, només li xuclarem la justa per a que només se senti una mica fatigada l'endemà, d'acord? Deixem el xef de costat, ja trobarem un altre catau.

Ella: (*es gira*): Amb aquests anys no has evolucionat res? Et mantens tal com et vaig conèixer, fugint cap endavant... (*pausa breu*) En el fons no has deixat de ser mai un mortal... no has entès que la immortalitat no és només, no morir.

Ell: Aquest és el problema. En el fons venim de dos mons diferents i un dia o altre havíem d'acabar xocant... (*referència a la porta*)... i encara creuen ells també, que l'amor és per sempre, pobres imbècils. Una quimera encara més gran que creure en l'existència dels vampirs. I mira que nosaltres som reals.

Ella: Fa cinquanta anys que et lleigeixo a la mirada, que t'en penedeixes de ser vampir. Si tan espantós et resulta, per què no surts un dia d'aquests al sol i et redueixes a cendres? Eh? Va, valent!

Ell: Em fas xantatge? Doncs ara mateix sortiré a plena llum del dia, que el sol em calcini... deixaré que un doll de llum entri com una torrentada a través dels porticons, experimentaré una alegria fugaç abans no em consumeixi com un fulgurant llumí que il·luminarà finalment la meva foscor. I després la cendra l'envolarà un llevat calent, fins un núvol que em torni al riu, i el riu em transporti al mar on reposi per sempre.

Ella (*sense moure's del lloc on estava asseguda observant-lo*): Et recordo que és de nit amor meu. (*S'aixeca i agafa una caixa d'alls*) Però t'ho posaré fàcil, no vull ser un fre al teu desig. (*Li posa la rastellera d'alls al davant*) Apa valent, atreveix-te!

Ell: Estaràs sola, ho saps, això és el que et fa por. De fet, sempre has estat sola, això és el que et costa assumir.

Ell, fa acció de menjar els alls. Dubta.

Ella: A tu també et fa por la mort, perquè en el fons et fa por estar sol. I morir és la solitud definitiva. No pots viure sense mi... (*l'agafa amb un gest dolç, de la barbeta*) Jo et faré companyia, per sempre. Ho sé, em necessites, en el fons ets un covard, però ets el meu covard.⁶⁰

Ell (*sense convicció*): Et juro que un dia ho faré.

⁵⁹ Reflecteix el tema de ser home, ha escollit ser immortal però això té un preu.

⁶⁰ El xantatge definitiu que fa la vida mateixa: o la deixes fluir i passar o no és vida

Ella: Només jo et puc estimar. Mira'm. M'estimes?

Ell: Tots els rostres, si els mires massa temps acaben per avorrir. El concepte mort també està sobrevalorat al cap i a la fi. I ara que sé que no he estat l'únic, que no m'estaves esperant des de l'eternitat... si aparegués un altre no dubtaria en empassar-me aquests alls.

Tots dos consirosos, pensant. Se sent remor de plats, de cuina.

Ell: Segur que hi ha una solució menys existencialista..

Ella: Què, vols que ens clavem una estaca? Massa gore.

Ell: No, em refereixo a ser una mica més constructius. Al cap i a la fi no estem tant malament aquí. Encara puc ensumar la teca. Podries xuclar la mesura justa de sang al xef per a que es posi malalt?⁶¹

Ella: Si, és clar, probablement. És una cosa que se'm dona força bé.

Ell: El podria substituir, receptes del segle XVII, farà furor, i és una cuina sense finestres a l'exterior. No és el que s'espera d'un vampir però sortirem de la rutina.

Ella: Et complauria això, amor meu?

Ell: Per què no? Si no puc menjar fideus a la cassola, els cuinaré.

Ella: Ara mateix vaig a clavar-li els ullals al xef.

Ell: Però vigila! No et passis de xuclada que el xef no se'ns torni vampir.

Ella: No pateixis (*to ambigu*), que aniré amb compte.

Ella desapareix d'escena i només veiem a Ell assegut, atent de l'acció d'Ella. En off, se sent un xisclet del cuiner. Ell es mira la rastellera d'all.

Ell (*resignat*): Fins que la mort ens separi.

FI

⁶¹ Aquí prova de fugir endavant, buscar una solució vulgar, rebaixant la seva existència i per això ella decideix abandonar-lo.

4. PRINCESA LEIA QUE ESTÀS AL CEL

La idea d'aquest conte va venir rodada. En el moment d'escriure els altres relats es va esdevenir la mort de la Carrie Fisher, l'actriu que encarnava la Princesa Leia de la Guerra de les Galàxies. Amb la intuïció de representar-la morta vaig començar a furgar en la seva vida a través de llibres i articles. Un que es va publicar alhora i que eren els seus diaris de joveneta comentats (Diarios de una Princesa) i l'altre una biografia del seu amic Joe Belushi a més de diversos retalls de diaris. Així tots els elements que es citen són reals i el problema que manifesta la Leia un cop puja al cel imaginat els va fer ben explícits per la mateixa Carrie Fisher quan estava en vida. Per tant, el contingut del monòleg podria haver estat ben real i tinc la certesa que la Carrie Fisher el signaria. Només ha calgut deixar anar el personatge a partir d'una idea bàsica: si quan morim només perviu el nostre record, i per tant el record que haurem deixat sigui com sigui aquest, o el jo personal i transcendent. O potser un mix d'ambdues condicions amb les seves conseqüències.

MARC

Quasi-monòleg de la Carrie Fisher, l'actriu que encarnava la princesa Leia de la Guerra de les Galàxies, un cop morta. Es presenta a l'escenari i mira el públic.

Bona tarda...heu endevinat qui sóc, oi? Si? Tothom creu reconèixer-me a primera vista, no falla. Sóc la Princesa Leia Organa, heroïna de la Guerra de les Galàxies, germana bessona de Luke Skywalker, defensora de la República...!

Doncs ho teniu més clar vosaltres que jo. Jo no sóc la Leia. Sóc la Carrie Fisher que la interpretava i estic morta. No ho sembla, oi? Vaig morir, ves per on. Ho deveu haver llegit els diaris, fa pocs mesos en un vol cap a Los Angeles. Un atac de cor i al clot, a l'edat rodona de 60 anys. Ni massa vella ni massa jove. Però la causa és el que menys importa. Les causes només tenen interès pels vius. Pels morts la tràgica conseqüència és aquesta: que som morts, ras i curt.

I la veritat, no s'està tan malament. Gin Tònics, maria, farlopa, cavall a *tutiplén*.⁶² El Cel al Cel. Reconec que m'han sorprès tantes llicències. Però també estic astorada. Com és que hi he pujat amb aquesta pinta? Amb tota la paramenta de la Princesa Leia incloses aquestes insuportables ensaïmades a les temples. La pregunta és evident, doncs. Qui ha mort de veritat? Jo o la Leia? La Carrie Fisher o la Princesa? Estic feta un embolic.

Millor continuar amb les drogues, dures i toves, que aquí són gratis. Això de les drogues sí que és ben meu, de la Carrie. No us ho imaginàveu, oi? Quan gaudíeu de la Guerra de les Galàxies, escarxofats a la sala del cinema, entre *set* i *set* del rodatge ensumava una ratlla de coca o em fotia una *litrona* de ginebra. El Georges Lucas estava desesperat per controlar tota la *troupe*. Fins i tot el C3PO anava col·locat. I aquell parlar tan estrany del mestre Ioda va sortir tot espontàniament durant un *colocón*.⁶³ *Molt bona la farlopa està, demanar al camell més has*. Érem éssers lliures i lluminosos, vivíem a gropades com si correguéssim alegres cap a un feliç precipici i no pocs no varen saber frenar a temps, com el meu amic John Belushi⁶⁴ que em

⁶² La Carrie Fisher era una addicta confessa, i per tant ho continua essent en el més enllà.

⁶³ Fet real explicat per la mateixa Carrie.

⁶⁴ Joe Belushi, mort als 33 anys el 1982 d'una sobredosi. Era un actor còmic molt popular i amic íntim de la Carrie a la que probablement va introduir en el món de les drogues.

va introduir en el món dels psicotròpics. Hi havia de tot a les bambolines: hash afgà, cocaïna peruana, Marihuana de Tailandia, de Califòrnia sense llavors, mexicana amb llavors...no volíem menjar-nos el món, el volíem *esnifar*!

S'adreça al Han Solo

Oi, Han, te'n recordes? Però de fet, què hi fas tu per aquí? El Harrison Ford encara està viu, de miracle tot cal dir. Ha intentat no sé quantes vegades estavellar-se amb la seva avioneta. Penso si del que té por és de morir vell però alhora és massa covard per acabar ja amb tot plegat. *Gerontofòbia*⁶⁵ se'n diu. Sinó, no s'entenen tants accidents aeris. Dóna't pressa, sinó no seràs a temps de deixar un cadàver bonic! Ah! Però l'alcohol, aquí al cel, és tan eteri que ni tan sols serveix per oblidar, quin sentit té oblidar quan no hi ha futur, només un etern present? S'és massa lúcida. Tot plegat va començar quan tenia dinou anys i no sé com vaig superar el càsting amb el Georges Lucas per fer la Guerra de les Galàxies. Tots pensàvem que seria un vulgar film de sèrie B i la meua carrera pintava com la d'una actriu secundària de films mediocres i oblidables⁶⁶. I mira tu, encara dura la saga i jo, o millor dit, la Princesa Leia, es va convertir en una icona. Una icona. Vaig deixar que la Leia es mengés com una caníbal a una insegura noieta⁶⁷ que amb prou feines tenia vint anys a qui l'importava massa el que pensessin d'ella. Però la Princesa Leia em va venir molt bé, vaig deixar que se'm cruspís i, com un okupa, un cop ficada a casa no hi hagut manera de treure-me-la de sobre fins que va ser massa tard. Apa, llestos, a veure qui és capaç de dir alguna altra pel·lícula que hagi protagonitzat la Carrie que no sigui de la saga de la Guerra de les Galàxies? Oi que no?

Perquè no seria res sense ella. Fins i tot quan firmava autògrafs em demanaven que signés com a Leia. Vaig provar de matar-la reinventant-me (se'n diu així, avui dia, oi?⁶⁸) com a escriptora. Feia llibres sobre com superar l'alcohol i les drogues...però les darreres notícies de la terra expliquen que hi han trobat restes de cavall i coca al meu cadàver...⁶⁹

Que sóc una icona, collons! La princesa Leia tindrà sempre dinou anys per tota l'eternitat. I mira que estava bona sobretot quan apareixia amb un bikini daurat presa del Jabba el Hutt. Una escena quasi-zoofílica. Vaig posar calent a més d'un, no cal que m'ho amagueu, alguns de vosaltres éreu només uns reprimits adolescents escarxofats a les butaques dels cinemes.

No sé si hauré de tenir durant tota l'eternitat aquesta pinta de Dama d'Elx amb túnica que semblo una verge vestal. I de verge no en tinc res, oi que no, Harrison?⁷⁰

Aquí parla el Han Solo que fins ara ha estat passejant perdut per l'escenari

⁶⁵ Literalment, por a fer-se vell, un fet recurrent entre la gent de l'espectacle i que viu de la seva imatge. Apunta un conflicte latent, què és millor, esperar a fer-se vell o morir abans? Què és més terrible?

⁶⁶ Fet real explicat per la mateixa Carrie a les seves memòries.

⁶⁷ Explicat literalment així per la Carrie.

⁶⁸ Ironia respecte a aquest terme de reinventar-se que s'ha colat en el nostre llenguatge, quan de fet només serveix per amagar el que sempre s'ha estat o per fugir endavant.

⁶⁹ És un fet real que va sortir en forma d'una petita notícia quan aquest text ja estava acabat i que vaig afegir, que en l'autòpsia del cadàver van trobar restes de droga. Això dona més patetisme al personatge que aparentment s'havia reinventat i superat però en realitat no es va poder desempallegar mai dels seus dimonis, la Leia i les drogues

⁷⁰ En la seva biografia dona entendre explícitament que va tenir un afer amb el Harrison Ford.

-Harrison? Qui és aquest?

Mireu-lo. Ai pobre despistat, era l'únic del backstage que no li fotia a la merda. Per això encara és viu el Harrison, i vinga provar amb l'avioneta. Un dia ho aconseguirà... però aleshores, si no és mort... perquè quan he ascendit al Cel hi he trobat al Hans, el meu Hans Solo?⁷¹ (*per sí mateixa*) Pot ser que les drogues puguin tenir un efecte post-mortem?

-I tu què hi fas aquí, Hans? On està el Harrison?

-El Harrison? Jo sóc el Hans Solo, també sóc mort. No te'n recordes que el caragirat del nostre fillet em va travessar amb una espassa làser com un escuradents ho faria amb una oliva?

-Ja t'ho dic jo, una manera ben poc freudiana de matar el pare!

Es tanca diàleg Hans i Leia

Ho veieu? Ell també tindrà un problema d'identificació personal. El Hans Solo és mort per gràcia d'un guionista a qui no li va tremolar la mà per occir tot un mite abans no morís l'actor que li donava vida (és un dir). I aleshores ho he entès tot. A mi, que quan ningú em veia i podia ser jo mateixa i no la Leia li donava al tarro, no m'havia agradat mai aquesta bestiesa que no et mors mentre et recordin⁷². Què és això de ser un record? També s'acaben esfumant. Jo esperava viure per mi mateixa, el jo personal i transcendent. La pregunta és qui sóc jo, veritablement? Serà que el meu veritable jo és la princesa Leia? O al revés, el meu veritable jo, la Carrie Fisher filla de Eddie Fisher, ex de Paul Simon, és la que ha mort de veritat? Per tant, la imatge que tothom coneix és la que ascendeix als cels? Qui sóc jo, els qui creuen que sóc, o com em veuen els altres?⁷³

Així ni els ximpls postmoderns ni jo teníem raó. Pugem al cel de pet cap a la vida eterna, però segons tal com se'ns recorda. Potser jo en algun moment vaig decidir per tots vosaltres i seré sempre el que vull que penseu que sigui. Em feia massa por tenir una existència oblidable.

Es dirigeix al Han Solo

El millor que pots fer és ajuntar-te a la festa, Han, i no pensar gaire. Ja ho superarem si la força ens acompanya però mentrestant això t'ajudarà (*li atansa un got amb whisky*). El bonàs del Harrison... que només em posava realment calenta quan feia d'Indiana Jones, però aleshores no podia ser la princesa Leia. Quina frustració!

En Sartre ja ho deia, l'infern és la mirada dels altres⁷⁴. I no sóc l'única, per aquí corren tot de joves amb problemes de personalitat atrapats en les seves respectives icones, el meu amic John Belushi, en Van Morrison, en Jimi Hendrix, en Kurt Cobain, Elvis Presley i més lluny encara, James Dean, Marilyn Monroe o de més recents, la Amy Winehouse. Tots amb la imatge amb la que se'ls recorda i que potser detestaven, i per la que potser van morir perquè no van saber treure-se-la de sobre.

També he trobat Hamlets a dojo, tants com actors que només volien que se'ls recordés com a tals. Una plaga, tu⁷⁵. I com que sempre que puja a escena acaba

⁷¹Utilitzo aquest recurs per a que la Leia-Carrie arribi a la seva pròpia conclusió.

⁷²Una crítica implícita a la forma de pensar moderna que s'imposa, el fet que si s'és recordat és una manera de viure quan, per poc que s'hi pensi, és una fal·làcia per fugir d'estudi contra la realitat de la mort i no deixa de ser una resposta limitada al sentit de la vida.

⁷³És la reflexió central del conte, fins quin punt som el que els altres esperen o veuen en nosaltres.

⁷⁴Cita verídica.

⁷⁵Fa referència al desig comú que se'ns recordi per alguna cosa extraordinària i tots acabem en els llocs comuns.

morint... t'apareixen en qualsevol racó dient "Ser o no ser" o "Heus aquí el dilema". Pesats que són, tu! (*aquí el crit del Tarzan ressona de fons*). Ah! I el desgraciat del Johnny Weissmuller, vestit per sempre amb una ridícula tela que li tapa el sexe. Si un personatge mor en pantalla, prohibiria que l'actor sortís enlloc més. Al Leonardo Di Caprio l'he trobat sempre poc creïble des que es va ofegar a la pel·lícula Titànic. I el carallot del Clint Eastwood que no sap fer res més que d'ell mateix i l'han matat no sé quantes vegades, no tindrà cap problema quan mori de veritat. És injust.

Ai pobret Harrison, no en sap res de tot això encara. Quan li arribi l'hora, amb qui s'identificarà? En el Hans Solo, l'Indiana Jones, el Blade Runner? Ha tingut massa èxit i li agafarà un atac d'esquizofrènia. *Beu, fuma, snifa*. Si, ja ho sé és decebedor, ho reconec. Et mors i no només et trobes a tu mateix sinó allò amb que et reconeixien i t'estimaven encara que ho odiessis. La Princesa-ionqui Leia Fisher. Deu ser això, doncs, el purgatori. Aquest és l'autèntic final de la interminable saga de La Guerra de les Galàxies⁷⁶.

Ja ho veieu, de mi ningú recorda cap dels papers que he fet al marge de la maleïda Princesa Leia Organa, però la necessito com necessitava la vida mateixa.

I vosaltres, heu pensat qui us representarà? Amb qui topareu quan us arribi l'hora? Sereu vosaltres amb tota l'essència del que podeu ser? O tindreu la tristesa de topar amb un personatge mediocre o fals que tothom ja haurà oblidat i que no volíeu ser? Sí, deu ser això el purgatori. I no diré res més.

Que la força us acompanyi.

FI

⁷⁶ Comentari del que n'estic molt orgullós, vista la degeneració de la saga de La Guerra de les Galàxies convertida en un mer esquer comercial. El final és aquest, però ningú s'atreveix a explicar-lo.

5. CONSIDERACIONS PEDAGÒGIQUES

SOLITUDS ens presenta quatre històries que ens permeten reflexionar , debatre i crear opinió sobre les grans preguntes existencials de la vida: QUI SOC JO? QUÈ FAIG? COM SOC? LA VIDA? LA MORT? L'AMOR?... Ens permet crear debat sobre què és SER PERSONA i com ens podem construir.

Una proposta adreçada a segon cicle d'ESO, Batxillerats i Cicle Formatius que dóna la possibilitat d'un material didàctic i pedagògic per treballar dins del Pla d'Acció Tutorial i en assignatures com filosofia (obligatòria a Batxillerat).

Sovint hi ha la idea estesa que el teatre no pot lligar-se a l'acció tutorial i l'educació emocional, al treball d'identitat o, senzillament, creure que en les etapes a partir dels catorze anys, l'acció tutorial en les àrees de construcció d'identitat ja és prescindible. Però els darrers estudis neurocientífics de l'etapa puberal es desmarquen d'aquests plantejaments⁷⁷ i mostren la importància d'aquests anys per sostenir la persona i el seu desenvolupament psicològic i ètic.

Hi ha una segona idea estesa que fa referència que les propostes artístiques d'aquesta etapa curricular cal orientar-les a veure els clàssics, o autors i lectures relacionades amb el temari propi de Batxillerat.

SOLITUDS dóna valor al treball artístic i, al mateix temps, dóna valor al CONTINGUT. No tan sols en l'estètica. Un contingut en una etapa que l'acompanyament personal i l'acció tutorial és molt deficitària en el nostre sistema actual educatiu, especialment des que, ensenyar a pensar i tenir esperit crític sembla una amenaça pel sistema.

Tanmateix, si no saps qui ets i quines són les teves fortaleces i debilitats com sabràs cap a on vas i què pots fer a la vida? Qui ets? Cap on vas? Amor romàntic? Amor per sempre? Vegans, carnívors? Neorurals, sostenibilitat ...? Icones, influencers, personalitat, solitud, mort, amor, eutanàsia, violència de gènere ...?

Tot un repte assumir que el teatre per a adolescents i adults és una manera de transformar la societat.

En el següent apartat trobareu el material pedagògic desglossat en qüestions temàtiques segons cada història. L'objectiu és la maièutica de Sòcrates: jo pregunto i tu penses... Per generar el debat en els espais on cada centre i docent li pugui semblar més oportú!

⁷⁷ <https://www.pressreader.com/spain/la-vanguardia-catala/20180218/282140701852145>

<https://neuropediatra.org/2016/03/14/la-adolescencia-del-cerebro/>

https://www.ted.com/talks/sarah_jayne_blakemore_the_mysterious_workings_of_the_adolescent_brain/transcript?language=es

5.1. ÀMBITS CURRICULARS

Fem esment a continuació dels diversos àmbits curriculars que travessa la proposta:

• Lingüístic

Dimensió comprensió lectora.

Competència 1. Obtenir informació, interpretar i valorar el contingut de textos escrits de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics per comprendre'ls.
Competència 2. Reconèixer els gèneres de text, l'estructura i el seu format, i interpretar-ne els trets lèxics i morfosintàctics per comprendre'l.

Competència 6. Revisar i corregir el text per millorar-lo, i tenir cura de la seva presentació formal.

Dimensió literària

Competència 10. Llegir obres i conèixer els autors i les autores i els períodes més significatius de la literatura catalana, la castellana i la Universal .

Competència 11. Expressar, oralment o per escrit, opinions raonades sobre obres literàries, tot identificant gèneres, i interpretant i valorant els recursos literaris dels textos .

Competència 12. Escriure textos literaris per expressar realitats, ficcions i sentiments.

Dimensió actitudinal i plurilingüe

Actitud 2. Implicar-se activament i reflexiva en interaccions orals amb una actitud dialogant i d'escolta

• Social

Dimensió històrica

Competència 5. Explicar les interrelacions entre els elements de l'espai geogràfic, per gestionar les activitats humanes en el territori amb criteris de sostenibilitat.

Competència 6. Aplicar els procediments de l'anàlisi geogràfica a partir de la cerca i l'anàlisi de diverses fonts, per interpretar l'espai i prendre decisions.

Competència 7. Analitzar diferents models d'organització política, econòmica i territorial, i les desigualtats que generen, per valorar com afecten la vida de les persones i fer propostes l'actuació.

Dimensió ciutadana

Competència 11. Formar-se un criteri propi sobre problemes socials rellevants per desenvolupar un pensament crític.

• Artístic

Competència 1. Utilitzar estratègicament els elements dels llenguatges visual, musical i corporal per analitzar les produccions artístiques• Competència 4. Interpretar i representar amb formes bidimensionals i tridimensionals, estàtiques i en moviment.

Competència 8. Valorar amb respecte i sentit crític les produccions artístiques en els seus contextos i funcions .

Competència 9.Gaudir de les experiències i creacions artístiques com a font d'enriquiment personal i social.

• Cultural i Valors

Dimensió personal

Competència 1. Actuar amb autonomia en la presa de decisions i ser responsable dels propis actes.

Competència 2. Assumir actituds ètiques derivades de la Declaració Universal dels Drets Humans.

Competència 3. Qüestionar-se i usar l'argumentació per superar prejudicis i per consolidar el pensament propi.

Competència 4. Identificar els aspectes ètics de cada situació i donar-hi respostes adients i preferentment innovadores.

Dimensió interpersonal

Competència 5. Mostrar actituds de respecte actiu envers les altres persones, cultures, opcions i creences.

Competència 6. Aplicar el diàleg i exercitar totes les habilitats que comporta, especialment per a la solució de conflictes interpersonals i per propiciar la cultura de la pau.

Dimensió sociocultural

Competència 8. Copsar les dimensions ètiques dels grans relats literaris i de les obres artístiques.

Competència 9. Analitzar críticament l'entorn (natural, científicotecnològic, social, polític, cultural) des de la perspectiva ètica, individualment i de manera col·lectiva.

• Personal i Social

Dimensió autoconeixement

Competència 1. Prendre consciència d'un mateix i implicar-se en el procés de creixement personal.

Dimensió participació

Competència 4. Participar a l'aula, al centre i a l'entorn de manera reflexiva i responsable.

5.2. PREGUNTES I COMENTARIS SOBRE LES QÜESTIONS FILOSÒFIQUES. Josep M. Carbó.

5.2.1. LA VACA NO ERA CEGA

• Comentari 1: Drets dels animals

Tenen drets els animals? En cas que sí, quins? Per què? Poden tenir drets ésser que no tenen deures? Qui determina quins animals tenen drets i quins no? Tenen més drets els animals més evolucionats que els altres? Té més dret a la vida un goril·la que un cuc?

Què és un maltractament animal? Reben maltractament les mascotes ben cuidades pel sol fet d'estar sotmeses als seus amos? És la llibertat un dret animal?

Què és l'explotació animal? Està justificada? Creus que és un maltractament? Atempta contra els drets dels animals?

• Comentari 2: Inseminació artificial

És legítima la inseminació artificial per a millorar les espècies? Quins són els límits de la manipulació genètica? Estaries d'acord en "crear" genèticament animals especialment resistents o especialment productius per a servir als humans?

El que defenses per als animals respecte a la inseminació artificial, ho defenses també per als humans? Veus positiu poder fer una selecció genètica de la nostra descendència per tal de poder millorar l'espècie?

• Comentari 3 : Industrialització alimentària

Estàs a favor o en contra de la producció industrialitzada i massiva de productes alimentaris derivats dels animals? Creus que les condicions de vida i el sacrifici animal respecten la seva dignitat? Hi hauria alguna manera de fer el mateix però de forma acceptable?

• Comentari 4: Sentiments dels animals

Creus que tenen sentiments els animals? Com ho podem saber? S'han de respectar els sentiments animals, si hi són? Tenim l'obligació de procurar la felicitat dels animals? Per què?

• Comentari 5: Argument vàlid?

És un bon argument per a fer una cosa mal feta l'explicació de que si no ho fas tu ho farà algú altre?

• Comentari 6: Animals amb nom

Per què posem nom a alguns animals? Tenen més valor els animals amb nom que els que no en tenen? És més fàcil mantenir un vincle afectiu amb algun ésser identificat que amb un que no ho està?

• Comentari 7: compatibilitat món rural i món urbà

Són una plaga els visitants urbans quan van al camp? Creus que s'hauria de limitar la seva presència? Creus que la naturalesa ha de ser propietat privada d'algú que en pugui impedir l'accés a qui vulgui? Creus que poden conviure el model de vida rural amb el turisme rural? Penses que la gent que viu del camp té més drets d'ús i explotació del camp que els altres? Durant la pandèmia la gent de poble s'ha

queixat de la invasió de la gent de ciutat portadora de COVID? Què en penses? És solidari? Bé comú o bé individual?

• **Comentari 8: Desitjar el mal**

És legítim desitjar el mal als altres? Creus que està justificat? Creus que és un sentiment a eradicar? Es pot? Convé fer-ho?

Durant la pandèmia s'ha culpabilitzat diferents col·lectius en diversos moments i per diversos motius? Alguns comentaris anaven en la línia que si et contagies per imprudència, t'ho pagues tu? Què en penses? I la gent que té un càncer de pulmó per ser fumador també s'haurien de pagar ells els tractaments?

• **Comentari 9: C: Símil de remugar herba o pensaments**

Creus que és bo donar moltes voltes a les coses? Per pensar-les molt vol dir que les penses millor? És preferible ser intuïtiu i deixar-se portar o reflexionar molt els problemes?

• **Comentari 10: Què és dignitat?**

Què és la dignitat? Quins exemples coneixes? Creus que la vaca afronta el seu destí amb dignitat? Per què? Fa bé de restar passiva davant la mort o hauria de lluitar per viure?

• **Comentari 11: Són els ecologistes, un problema?**

Són un problema els ecologistes? Creus que la defensa del medi ambient és incompatible amb l'explotació de la natura? Creus que tenen més criteri els pagesos que els ecologistes a l'hora de gestionar el medi ambient? Per què?

5.2.2. NO M'ESPEREU PER SOPAR

• Comentari 12: La vellesa. Sentit de la vellesa.

Quin sentit té la vida dels vells? Creus que viure molts anys és una bona cosa? Prefereixes quantitat de vida o qualitat de vida? Per què?

• Comentari 13: Residències per a vells, domicili o fills i filles?

Qui ha de cuidar la gent gran? Creus que els vells han de ser cuidats pels seus fills? Els fills i filles estan en deute amb els seus pares i mares? Què passa amb la gent gran que no tenen fills i/o filles? És millor envellir a casa teva o a una residència? Quina opinió et mereixen les residències per a vells? Quins avantatges i quins inconvenients hi veus? Quines propostes de millora faries per a aquestes residències? Les persones haurien de ser responsables de la seva vellesa i preparar-se i preparar-la (pensar com, quan, a on, organitzar-se, envellir amb amics, buscar espais comuns per viure amb els teus...)? A partir de quina edat?

• Comentari 14: Dret a viure molts anys

Si la vida es va allargant i no hi ha prou recursos per a la supervivència de tothom, què creus que s'hauria de fer amb la gent molt gran? Creus que s'hauria d'acceptar l'eutanàsia per als vells que vulguin morir encara que no tinguin cap malaltia?

• Comentari 15: Morir de cop o a poc a poc

És preferible morir de cop o morir a poc a poc? T'agradaria ser conscient de la teva mort? Com preferiries morir? Per què?

• Comentari 16: Dret al suïcidi

Creus que hauria de ser acceptat el suïcidi? En quins casos sí i en quins no? Per què? Hauria de ser delictes ajudar a un suïcida?

• Comentari 17: Què s'espera dels vells?

Què s'espera dels vells? Quina creus que és la millor actitud d'un vell que viu amb la seva família? Quina ha de ser la millor actitud de la família amb aquest vell? Trobes bé que els vells hagin de cuidar els néts i ajudar els seus fills? Creus que en tenen l'obligació? Creus que els deures de les persones disminueixen amb l'edat? I els drets?

• Comentari 18: Us i abús dels medicaments

Creus que es fa un abús dels medicaments? Consideres positiu allargar la vida amb medicaments o seria preferible assumir la mort de forma més natural?

• Comentari 19: Ajudaries algú a morir?

Ajudaries algú a morir? Per què sí o per què no? En quins casos sí que ho faries? Creus que ajudar a morir a algú és una forma d'assassinat?

• Comentari 20: Acceptació de la mort

Acceptar la mort sense lluitar és un acte de covardia o de valentia?

• Comentari 21: Productivitat i poder

Les persones que porten els diners a casa són les que han de manar? Creus que el fet de ser productiu dóna més poder?

• **Comentari 22: Discriminació femenina?**

D'on creus que ve la discriminació de la dona? Per què creus que sempre ha estat dominada i explotada pels homes? Creus que homes i dones haurien de ser iguals? En quines coses han de ser iguals i en quines diferents?

• **Comentari 23: Rebuig de la mort**

Creus que la mort és dolenta? Per què creus que ens costa tant acceptar-la? Per què fa por la mort? Què imagines que et passarà quan moris? Epicur deia que no havíem de tenir por de la mort perquè "mentre som vius ella no hi és i quan ella ve, ja no hi som". Què n'opines?

• **Comentari 24: Fer el mal volent fer el bé**

Si fas el mal sense voler, és un mal? Si fas un bé sense voler és un bé? Com se sap si una cosa està bé o no? Què has de mirar: els resultats o la intenció?

• **Comentari 25: la vellesa és una condemna?**

És la vellesa una condemna a cadena perpètua? Com es pot viure la vellesa i la mort de forma positiva i joiosa? Té algun avantatge anar perdent facultats? És la vellesa un estat indesitjable?

5.2.3. FINS QUE LA MORT ENS SEPARI

• Comentari 26: Vida eterna. Sentit de la vida. Avorriment vital

T'agradaria ser immortal? Creus que viure per sempre acabaria sent avorrit? Què creus que faries si visquessis per sempre? Quin sentit tindria la vida si fossis immortal?

• Comentari 27: Vampirs vs. zombis

Actualment estan de moda aquests dos formats de vida eterna; vampirs i zombis. Els vampirs solen ser de classe alta (noblesa), rics, intel·ligents i amb recursos. Els zombis, per contra són éssers estúpids i deformats sense cap espurna d'enginy. Dues figures que il·lustren el futur de la humanitat entesa com a la supervivència de la qualitat (vampirs) o de la quantitat (zombis). Ells reptes de supervivència que ens esperen passen per decidir quina de les dues vies seguirem? Ara mateix tot sembla encarat a la supervivència d'una minoria selecta que té accés a la informació i la tecnologia i que controla el poder. Seria el model vampir. Però, també són necessaris els zombis, una massa d'autòmats, treballadors, servils, conformistes i que només anhelan consumir de forma acrítica.

• Comentari 28: La rutina, bona o dolenta?

Creus que la rutina és positiva o negativa? Repetir sempre els mateixos costums ens estanca com a persones o ens fa més centrats i experts? Quines són les coses bones i les dolentes que veus en la rutina? Creus que hi ha situacions en les que la rutina és positiva i altres en les que és negativa? Quines?

• Comentari 29: Mentides pietoses

Creus que hi ha ocasions en les que està bé mentir? Quines? Si algú et demana que el menteixis, pots èticament fer-ho?

• Comentari 30: Límits i possibilitats de la imaginació

Creus que hi ha coses que no es poden imaginar? Per a què serveix la imaginació? Creus que a vegades confonem la imaginació amb la realitat? Hi ha coses que són millors imaginades que realitzades?

• Comentari 31: L'exclusivitat en la parella

Creus que en una parella que s'estimi cadascú ha de ser per a l'altre únic i especial sempre? Creus que pot existir l'amor sense exclusivitat? Per què creus que necessitem ser únics i diferents a tothom? La necessitat de ser admirat per algú que t'estimo, denota falta d'autoestima o és una necessitat natural.

• Comentari 32: La veritat i la llibertat

Què creus que vol dir la frase "La veritat us farà lliures"? Quina relació creus que hi ha entre llibertat i veritat? Si haguessis de triar, què preferiries, la veritat o la llibertat?

• Comentari 33: Fugacitat de l'enamorament

Creus que és possible l'amor etern? Per què creus que l'enamorament s'acaba? Diries que és bo o dolent que l'enamorament s'acabi? Per què? Pot una persona ser estimulante per a una altra tota la vida?

• **Comentari 34: Auto-imatge, alter-imatge**

L'opinió que tenim de nosaltres mateixos la configurem amb el que els altres ens mostren i com ens tracten o jutgen. Fins a quin punt depenem de l'opinió dels altres? Creus que és possible prescindir del que opinen els altres de nosaltres? Si no tinguéssim relacions amb els altres, com construiríem la nostra imatge personal?

• **Comentari 35: Aliment físic i aliment emocional**

Ell necessita fideus i ella un mirall. Amb fideus alimentem el cos i amb un mirall la nostra imatge corporal. Un serveix per a alimentar el cos i l'altre les emocions. Quin dels dos aliments és més important, per tu? Quines coses coneixes que alimenten les nostres emocions? Quines coses poden fer que passem "gana emocional"?

• **Comentari 36: Cuidar les relacions**

Creus que s'han de cuidar les relacions amoroses i d'amistat? Com? Per què? Quina és la importància dels detalls en una relació?

• **Comentari 37: Necessitat de la parella**

Per què creus que la majoria de persones acaben vivint en parella? Creus la parella és la forma natural de relació entre els adults? Quins avantatges i quins inconvenients té tenir parella? Què creus que busca la gent en una parella? Creus que és una recerca de felicitat o una fugida de la infelicitat?

• **Comentari 38: Ho podem dir tot de nosaltres?**

Creus que tothom té secrets inconfessables? Penses que si la gent ho sabés tot de tu, fins els teus més íntims pensaments, els seguiries agradant? Fem bé de preservar la nostra intimitat? Per què?

• **Comentari 39: La immortalitat**

Sembla que els científics estan albirant la possibilitat d'aconseguir la immortalitat. Amb teràpia gènica podem curar les malalties i amb manipulació de l'ADN podem evitar l'envelliment cel·lular. Una notícia del diari deia l'altre dia que això serà possible pel 2045. També Harari, en el seu popular llibre "Homo Deus" explica clarament com la utopia de la immortalitat deixarà aviat de ser-ho.

• **Comentari 40: La qualitat de la relació**

Creus que quan algú a qui estimes comet un error o té un defecte, aquest és més fàcilment disculpable? Per què passa? Creus que està bé que passi? Podríem o hauríem d'evitar-ho.

• **Comentari 41: Convivència diària**

Creus que la parella necessita distància física? És sa estar sempre junts i fer-ho tot junts? El dia a dia ofega la passió?

5.2.4. PRINCESA LEIA QUE ESTÀS AL CEL

• Comentari 41: Identitat. Consciència egoica.

Qui som en realitat? Tots portem careta, fem un paper a la societat, fem el que els altres esperen de nosaltres. Però, què o qui som en realitat? Quina és la nostra autèntica identitat? Som el fill de...? Som les nostres aficions? Els nostres pensaments? Els nostres fets? La nostra memòria? El nostre cos? La nostra ment? Hi ha diferència entre el que creiem ser i el que realment som?

• Comentari 42: Són les drogues el paradís?

Com imagines el paradís? Creus que si les drogues no tinguessin efectes secundaris i fossin legals, serien una bona alternativa al paradís a la terra? Si les drogues no creessin addicció fisiològica, creus que en crearien d'afectiva? En quins casos veus justificat accedir a altres realitats amb les drogues?

• Comentari 43: La dificultat per a desempallegar-nos dels nostres rols

Sents que, a vegades o sovint, estàs obligat socialment a fer coses que no voldries? Creus que per mantenir la teva imatge pública has de renunciar a alguna part de tu mateix? Quanta energia malgastem en aparentar el que no som?

• Comentari 44: Vida després de la mort?

Creus que hi ha algun tipus d'existència després de la mort? En cas que sí, creus que serà personal i amb la teva mateixa identitat? Com imagines el que passa després de morir? Què t'agradaria que passés? Per què?

• Comentari 45: Ser recordats

Per què creus que tanta gent vol ser recordada després de la mort? Pensem en persones que deixen diners per a fundacions o empreses que recordin el seu nom. També posem nom als carrers, els col·legis, les biblioteques... per què aquest anhel de recordar els morts? Acabarem sent només el que gent recordi de nosaltres?

• Comentari 46: La força, és sempre bona?

Creus que la força és sempre una virtut? Pensa que els opressors, violents, terroristes, dictadors... la fan servir també. Quines condicions necessita la força per tal de poder ser desitjada per a tothom?

Aquesta obra ha estat estrenada el 26 de novembre de 2017
a l'Auditori de Santa Coloma de Farners.

**QUÈ PODEN TENIR EN COMÚ:
UN ANCIÀ SOLITARI, UNA VACA, UNA PARELLA DE VAMPIRS
I LA PRINCESA LEIA DE LA GUERRA DE LES GALÀXIES?**

POTSER MÉS DEL QUE ENS PODEM IMAGINAR...

**QUATRE HISTÒRIES,
QUATRE MIRADES
SOBRE LA SOLITUD
A LA QUAL TOTS
ENS ACABEM
ENFRONTANT**

M.HELENA TOLOSA - JOSEP M. CANALETA
XAVIER VALLES - TEXT
NONA ASENSIO - DIRECCIÓ

DG · 26 NOVEMBRE · 19h
AUDITORI de SANTA COLOMA DE FARNERS

VENDA D'ENTRADES: 10€ · 8€ (anticipada)

ANTICIPADES:
on-line: www.casadelacultura.cat
A la casa de la Paraula
C/ Prat, 16 · Santa Coloma de Farners

DIA DE LA FUNCIÓ:
Una hora abans a l'Auditori

mhelena
TOLOSA

CONTACTE

M. Helena Tolosa Costa
Ctra. Anglès, 62
17430 Santa Coloma de Farners
671631415 / 972842294
contractacio@mhelenatolosa.com
mhelenatolosa@gmail.com
<http://www.mhelenatolosa.com>